

KVALITETSDEKLARATION

Fritidshem: elever per 15 oktober

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0124

Referenstid

15 oktober 2016

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	9
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att ge en samlad bild av fritidshem och elever i Sverige för aktuellt läsår och dess förändring över tid.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken över antalet elever i fritidshem har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Informationsbehovet omfattar övergripande statistik om antal elever, och antal fritidshem men det finns också behov av en mer detaljerad statistik om elever i olika åldersgrupper och geografiska områden.

De viktigaste användarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), SCB:s prognosinstitut, Utbildningsdepartementet, Universitetskanslersämbetet, skolenheter, kommuner och andra skolhuvudmän, företag, forskare och massmedia. Uppgifterna i registret används även till den internationella rapporteringen.

1.2 Statistikens innehåll

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är samtliga elever inskrivna på fritidshem.

Målpopulationen är samtliga elever inskrivna i fritidshem per 15 oktober. Överensstämmelsen mellan intresse- och målpopulation anses god då merparten elever inskrivna i fritidshem bör finnas inskrivna på en skolenhet den 15 oktober.

Målobjekt utgörs av en elev i fritidshem per 15 oktober och observationsobjekt utgörs av elever per 15 oktober som är inrapporterad av uppgiftslämnare till SCB på uppdrag av Skolverket. Det finns inga skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken. Motsvarande observationsvariabler härleds från Registret över totalbefolkningen, Utbildningsregistret och Skolverkets skolenhetsregister. Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk,

medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

Ålder, antal elever: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 och 12 år eller äldre inskrivna i fritidshem.
Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.

Huvudman. Anger vilken typ av huvudman en skolenhet har; kommun, stat, landsting eller enskild. Internationella skolor redovisas som en egen kategori och kan ha både kommunal och enskild huvudman. Observationsvariabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Svensk/Utländsk bakgrund. Inrikes född i Sverige med minst en inrikes född förälder respektive utrikes född eller inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Observationsvariabeln hämtas från Registret över totalbefolkningen.

Kön. Flickor, pojkar. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.

Folkbokföringskommun (och län). Elevens folkbokföringskommun. Observationsvariabeln härleds från Registret över totalbefolkningen.

Personal. Arbetsledare, anställda och årsarbetare samt uppgifter om utbildning. Uppgifter hämtas från Skolverkets register över pedagogisk personal.

Skolkommun (och län). Kommun där skolenhet är belägen. Observationsvariabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Skolenhet. En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en rektor som ansvarar för ledningen och samordningen av det pedagogiska ansvaret. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken anges som antal, andelar, summor, medelvärden och spridningsmått.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupperingar:

Riket, län, kommun, kommungrupp huvudman, kön och ålder.

1.2.5 Referenstider

Referenstidpunkten är 15 oktober 2016 eller närliggande vardag.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Insamlingen är en totalundersökning med Skolverkets register över skolenheter som utgångspunkt. Den allmänna bedömningen är att såväl Skolenhetsregistret som den statistik som publiceras håller god kvalitet. Huvudmännen till de skolenheterna som finns inrapporterade i materialet har fått möjlighet att ta del av en återrappport av inrapporterade uppgifter innan publicering för att kunna verifiera att de inskickade uppgifterna är korrekta. Återrappporten innehåller uppgifter om elevantal och avdelningsstorlek.

Svarsbortfall, i form av objektsbortfall (se 2.2.4), förekommer till viss del och kan i enstaka fall leda till små skevheter på kommunnivå. Övriga osäkerhetskällor anses ha ytterst liten påverkan på undersökningens tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

Osäkerhetskällorna i statistiken bedöms vara små.

Det är en potentiell felkälla att vissa uppgifter samlas in på individnivå och andra uppgifter på gruppnivå, se avsnitt 2.2.3 *Mätning*.

I statistiken finns individer utan giltigt personnummer vilket bidrar till partiellt bortfall på bakgrundsvariabler, se avsnitt 2.2.4 *Bortfall*.

2.2.1 Urval

Statistiken är totalräknad och är därmed inte påverkad av urvalsosäkerheter.

2.2.2 Ramtäckning

Skolenhetsregistret, som utgör insamlingsramen för undersökningen, beräknas ha ytterst små täckningsfel. Samtliga enheter i skolenhetsregistret som hade markering om att de skulle ha elever i fritidshem ingår i insamlingen.

Rampopulationen anses täckt utan över- och undertäckning.

Huvudmännen har fått en återrapport över skolenheter och elevantal före publicering och har därmed möjlighet att göra en korrigerings om något skulle vara fel.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna till undersökningen *Fritidshem: elever per 15 oktober* samlas in på gruppnivå för same- och konfessionella skolor och individnivå för resterande grundskolor. För grundsärskolan och specialskolan sker insamlingen på gruppnivå. På gruppnivå samlas uppgifter in per skolenhet istället för per individ.

För sameskolor, grundsärskolor, specialskolor och konfessionella skolor lämnas uppgifterna elektroniskt då uppgiftslämnarna själva registrerar sina uppgifter i ett frågeformulär.

Referenstidpunkten 15 oktober är vald för att eleverna i allmänhet har gjort ev. byte av program eller inriktning då. Elevens utbildning vid referenstidpunkten kan därför antas vara representativ för hela läsåret.

Alla elever ska enligt instruktion rapporteras in till SCB, även om de saknar svenskt personnummer. Saknas ett giltigt personnummer kan eleven inte följas över tid eftersom kopplingen mellan det tillfälliga personnumret och ett eventuellt nytt svenskt personnummer saknas.

För elever som samlas in på gruppnivå (konfessionella-, sameskolor och specialskolor) finns det inte personnummer vilket gör att det varken går att utesluta dubbelrapportering eller att följa elever över tid.

De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga uppgifter. Det finns dock kontroller för tvingande uppgiftslämning utvalda variabler och

deras värдемängder vilket gör att dessa mätproblem minimeras. Inga formella studier har gjorts för att närmare kvantifiera osäkerheter som uppstår till följd av mätfel, men dessa anses ändå vara mycket små.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Partiellt bortfall förekommer för några variabler på individnivå. Skolenheterna rapporterar in elever med skyddad identitet eller utan svenskt personnummer genom att skapa ett tillfälligt personnummer som inte återfinns någon annanstans. Detta medför att bakgrundsvariabler såsom födelseland och hemkommun saknas för dessa elever. Partiellt bortfall återfinns också i föräldrarnas utbildningsbakgrund. I individmaterialet finns totalt 470 133 individer. Av dessa saknar 2 516 elever folkbokföringsuppgifter och 9 098 elever saknar uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå (inkluderat personer med tillfälliga personnummer).

För skolenheter insamlade på gruppnivå saknas dessa uppgifter för alla elever.

I undersökningen saknas 4 skolenheter med enskild huvudman.

Bortfallet bedöms ha liten påverkan på tillförlitligheten i stort.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när det insamlade materialet bearbetas, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) är det möjligt, att efter studier som bygger på upprepning av dessa moment, ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För statistiken över elever i grundskolan sker maskinell granskning på ett flertal variabler i samband med dataregistreringen. För att uppgifterna ska kunna skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel. Exempel på kontroller som genomförs är; korrekta personnummer, korrekta språkkoder, att eleverna återfinns i realistiska åldersspann etc.

Misstänkta systematiska felaktigheter i materialet rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhet- och kommunnivå. Exempel på granskningskontroller är dubblett- och rimlighetskontroller, kontroller mot föregående års värden och samgranskning mot andra register.

Sambearbetningar med olika årgångar och register görs för alla individer, dock inte för dem som har tillfälliga personnummer. För elever i konfessionella- och sameskolor kan detta inte göras eftersom uppgifterna samlas in på gruppnivå.

Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång och det finns inget som tyder på att det finns några ytterligare fel från bearbetningsfasen som påverkar statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Denna kvalitetsdeklaration avser enbart den slutliga statistiken.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden beräknat från referenstidpunkten till publicering är ca 5 månader.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende 15 oktober redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt Publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik: www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/om-skolverkets-statistik/publiceringsplan-2017.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. "Barn, elever och personal".

Det finns även möjlighet att jämföra statistik på riks-, läns- och kommunnivå i jämförelsetalsdatabasen www.jmfтал.artisan.se.

För läsåret 1994/95 och tidigare finns elevstatistik över fritidshem publicerat i SCB:s publikation "Utbildningsstatistisk årsbok".

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se.

SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM och webbtexter samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik.

4.4 Dokumentation

Statistiken över elever i grundskolan är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0124.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Uppgifterna rörande elever i fritidshem har samlats in på likartat sätt sedan 1995. Under åren 1992 – 1994 samlades elever med annat modersmål än svenska (hemspråk) in separat. Längre bakåt i tiden gjordes insamlingen på annat sätt av Skolöverstyrelsen. Uppgifter om elever i förskoleklass och barn i fritidshem med samma rektor som en grundskola tillkom i insamlingen 1999.

Från och med hösten 2008 lämnas elevuppgifter på individnivå för samtliga fritidshem knutna till en grundskola med kommunal eller enskild huvudman (exkl. konfessionella skolor). Elevuppgifter från grundsär- och specialskola samt för fristående grundskolor med konfessionell inriktning samt sameskolor lämnas på gruppnivå.

På individnivå är det inte möjligt att göra jämförelser över tid för elever med tillfälliga personnummer.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupperna (se avsnitt 1.2.4 *Redovisningsgrupper*) anses generellt vara god i och med att redovisningsgrupperna i flertalet fall bygger på variabler som härleds från kvalitetsgranskade register hos SCB. Dock kan jämförbarheten för kommuner och skolenheter med ett litet elevunderlag vara vanskelig då variationerna i olika mått kan vara stora.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Genom att samköra materialet med andra register ges möjlighet att följa eleverna i fritidshem över tid. Statistiken innehåller samma skolenheter som i undersökningen om elever i grundskola, elever i grundsärskola, elever i specialskola och pedagogisk personal.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Uppgifter överensstämmer mellan olika redovisningsgrupper och tabeller.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring ([2016:65](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs av kommissionens förordning (EU) nr 912/2013. Förordningen är utfärdad 23 september 2013 och reglerar bland annat referensperioder för och vilka uppgifter som efterfrågas i den internationella rapporteringen. Rapportering sker en gång årligen i september. Uppgifter från insamlingen rapporteras bl.a. till OECD och Eurostat.

F Historik

Uppgifterna rörande elever i fritidshem har samlats in sedan 1995 på gruppnivå. Sedan 2008 har insamlingen skett på individnivå.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Jesper Brohede
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 332 09